

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefranțate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
SIBIU: la M. Duker Nachf.,
Fuz. Angenfeld & Emmerich Les-
ner., Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelt.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII. Emsébet-körút).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicării mai dese după tariful
și învială. — **RECLAME** pe
pagina 8-a o serie 30 bani

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXVII.

„GAZETA“ iese în de-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungari
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 3 fr. pe an.
Se primumă la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 80. etajiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un asem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 238.

Brașov, Miercuri-Joi 28 Octomvrie (10 Noemvrie).

1904.

Partidul și desertorii lui.

I.

Este o plângere foarte veche a bărbaților noștri dedată judeca lucrurile mai cu temei, că în viața noastră publică românească ne omorâ superficialitatea ce-o întâlnim aproape la fie-care pas și în toate părțile.

De două-șeci de ani organul nostru își înalță dîlnic rugile sale către dirigitorul sorții popoarelor nefericite, să se indure de noi Români și să ne scape odată de superficialitatea, de diletantismul infricoșat, ce a adus cu sine, în lungul period, de când dănuiesc absolutismul parlamentar maghiar, ca toate opintirile noastre pe terenul politic-național să fie nu numai zădărnice, ci ca efectul lor să se întorcă chiar în contra noastră.

Până acuma cerul încă nu ni-a ascultat; el este încă mînios pe noi, par' că ar vrea să ne mai pedepsească pentru păcatele noastre și ale părinților noștri.

De aceea — cu durere trebuie să-o mărturisim — jocul diletantismului politic încă tot mai continuă la noi, ba a ajuns la un grad de frivolitate ne mai pomenit.

Sunt deja două-șeci și trei de ani împliniți, de când reprezentanții liberi aleși ai poporului român din Ardeal, Bănat și Țera unghurească au întemeiat în memorabila conferință națională din Sibiu, partidul nostru național, cel atât de îndușmănit și prigonit și — decă vom judeca după cele ce se petrec azi — încă nu am putut ajunge nici măcar așa departe ca să ne dăm seamă cum se cade, bătrâni și tineri, despre angajamentul sfânt, pe care l'am luat atunci asupra-ne, noi Români, față cu națiunea noastră și cu viitorul ei.

Până la 1881 eram divizați în mai multe tabere, dintre care fiecare își avea un program, un mod de procedere mai mult sau mai puțin deosebit. Se găseau în toate taberele în mare număr răsleții și rătăciții, cari nu puteu fi disciplinați fiind-că lipsea acea organizațiune și acea autoritate covârșitoare, care să-i îndrume la ordine și la ascultare. Lupta națională se purta deci în condițiuni nefavorabile, deși trebuie să se constate că în fruntea acțiunilor de pe vremuri s'affluu bărbați cu capacitate și cu vază, cari luptau cu multă desinteresare pentru drepturile poporului.

Inițiativei în adevăr patriotice și naționale a acestor bărbați și conștiinței mai înalțate despre datoria și chemarea românească a fiilor luminați ai nemului în genere este a se mulțumi că luptătorii noștri din toate taberele și-au dat mâna la 1881 și au hotărît să fie de azi încolo una și nedespărțiți, formând un singur partid național și înalțând stégul solidarității naționale a tuturor Românilor din statul ungar.

N'a fost numai o hotărîre luată cu înțelea, într'un moment de înflăcărare și de însuflețire, ci a fost rezultatul unei mature și îndelungate precu-

tări și a unor experiențe și mai îndelungate. Și au reamintit atunci Români parabola plină de înțelepciune cu nuiaua, pe care o pôte rupe și un copil și cu legătura de nuiele, pe care nici omul cel mai tare nu o pôte frânge, și și-au dis: Causa noastră este în mâna noastră; numai unindu-ne toate forțele naționale într'un puternic mîunchiu va cumpeni și glasul nostru ceva în această țară, numai așa ne va fi cu putință a ne valida în privința națională și a pregăti poporul nostru pentru grelele lupte ce-l mai așteptă.

La mărêta hotărîre de atunci a contribuit convingerea, că toți suntem amenințați de unul și acelaș pericol și că e peste putință de a pune stavilă nisuițelor de cutropire și desnaționalizare altfel, decăt prin concentrarea și organizarea într'un partid c'un singur program național.

Că n'a fost numai foc de paie ceea-ce s'a stabilit la 1881, o dovedește atitudinea poporului nostru în timpul, ce ne desparte de acea dată memorabilă; o dovedesc multele jertfe, ce el le-a adus cu dragă inimă pentru partidul național prigonit și pentru cauza românismului în genere.

Alipirea și credința către marele ținte ale partidului național, dovedită de poporul nostru — înțelegem pătura mai deșteptă și mai conșcie a lui — o răsplătesc de tot rău aceia, cari în zilele cele mai grele ce le străbate acest partid, în loc să sară în ajutorul lui, nu numai îl părăsesc ca nisce infideți, dăr ridică chiar mâna lor sacrilegă în contra lui și a programului lui.

Ce vor dice aceia, cari au suferit temniță și tot felul de pedepse și umiliri pentru cinstea și gloria stégului acestui partid; ce va dice nesfirșitul lanț de „agitatori“ din toate părțile poporului, începînd de la fruntașii de pe la orașe până la cei mai simpli țărani și țărance ajunsși pe mâinile păzitorilor „idee de stat“, ce vor dice toți aceștia, când vor auzi pe pretinșii înainte mergători ai junimei moderne, dicînd, că cetățuia, ridicată de Români spre apărarea lor înainte cu două-șeci de ani, ei se vîd nevoiți a-o părăsi, fiind blocată de forțele dușmane, și a-o părăsi fără de luptă și fără de jertfe premergătoare, de bună voie, pentru-ca, trecînd pe șeul stăpînit de inamic și deci ne mai fiind molestăți în viitor de ghiulelele și șrapnelele lui, să încerce a relua fortărêta prin încunjur.

Orî nu e întocmai așa procederea celor ce s'au însoțit cu deputatul Dobrei spre a face această minune a minunelor?

Brașov, 27 Octomvrie v.

Progresele propagandei aro-mâne. Cu totă opoziția înverșunată a Sinodului din Constantinopol și prigonirile mitropoliților și a fanaticilor greci, propaganda românească în Macedonia merge din succes în succes. Am înregistrat toate progresele semnalate până acum.

Pentru că avem de înregistrat nouă succese după relațiunea pe care „Politische Correspondenz“ din Viena o primesc din Constantinopol. Etă aceea relațiune:

În ultimele luni propaganda româno-macedoneană școlară și eclesiastică exarhistă, în vilaetul Monastir, a devenit așa de tare și a făcut atâtea progrese, mai cu seamă în eparchiile patriarhiste Costoria, Florina și Ochrida, încăt metropoliții greci din acele regiuni avertisează cu insistență despre acest pericol, atât patriarhatul ecumenic cât și sinodul patriarhal. Se dice că unii mitropoliți ar fi sfătuit patriarhatul și sinodul să acorde concesiuni Românilor macedoneni, spunînd că decă nu se vor satisface dorințele eclesiastice ale românilor macedoneni, sunt de temut mari pierderi pentru patriarhat. Se asigură, că după încetarea crizei actuale, patriarhatul ecumenic se va ocupa neapărat de cestiunea românilor macedoneni. E tot așa de sigur însă că patriarhatul nu va face concesiuni serioase românilor macedoneni. La acest lucru trebuie să ne așteptăm dăr el este departe de a fi de natură ca să ne îngrijesească, sêu să aducă vr'o stânjenire propagandei române în Macedonia.

Alegerile pentru camera ita-liană. Până acuma sunt cunoscute rezultatele din 492 cerouri electorale, în cari au reușit 294 deputați guvernamentali, 46 aparținători opozițiunii clericale, 27 radicali, 25 socialiști și 16 republicani. În 84 cerouri au loc balotagii. Impresia generală este că rezultatul alegerilor constituie o înfrângere a partidelor extreme și că greva recentă generală a cauzat o reacțiune vie în toate părțile sociale. Semnificativă este în privința această înfrângerea anarhiștilor, socialiștilor și a republicanilor în orașele mari ca Milano, Genua, Turin, Neapole, Parma, Ancona și Livorno.

Un sfat dat la timp.

„Alkotmány“ de Duminecă face într'un articolăș nisce observațiuni interesante cu privire la amărăciunea ce a produs'o în sinul naționalităților nemaghiare noul proiect de reformă școlară.

Naționalitățile, dice amintita fôie, sub care înțelegem numai pe Germani, Slovaci, Români, Ruteni, Sârbi, Croați și Venđi — deși după legea (neexecutată) a naționalităților și Maghiarii sunt „naționalitate“ — au fost prin bani și forță brutală întrebuințate de stăpînirea de partid liberală să-i lifereze din cercurile electorale contingentul cel mare al majorității parlamentare liberale; drept recunoșcință guvernelor nici-odată n'au executat legea de naționalitate și au făcut ca această să devină o „iluziune frivolă“. Numai așa s'a putut întempla, că în cei trei-șeci de ani trecuți abia a avut loc o mișcare serioasă în sinul naționalităților.

„Acum însă — dice „Alkotmány“ — ne putem aștepta la o întorsătură tristă pe acest teren. Acum, când în Austria ia dimensiuni îngrozitoare lupta dintre naționalități (veđi evenimentele dela Innsbruck), ér în Ungaria liberalismul a împins parlamentarismul într'o crisă și peste această și-a ridicat la noi capul și socialismul internațional: acum trebuie să ținem cont de acțiunea naționalităților, pe care a produs'o proiectul de reformă școlară al gu-

vernului Tisza, ale căruia dispozițiuni nasc între cetățenii nemaghiari o fierbere, ce se lăteșce vîdînd cu ochii“.

Vorbesc apoi de acțiunea Sașilor, pe care n'o află corectă, pentru-că n'ar fi sinceră. Mai serioasă i-se pare lui „Alkotmány“ acțiunea Românilor, Sârbilor și Slovacilor. Amintesc protestele episcopatelor contra proiectului Berzeviczy, — campania „pasionată și belicoasă“ a presei române și sârbesci și manifestația contra proiectului din cestiune a întrunirii de la Brad.

E greu a liniști spiritele agitate — continuă „Alk.“ — și e trist, că un guvern liberal și în proiectele sale de lege e așa de stângaci în a dovedi, că nu merge alături cu agitatori naționalități în cestiunea ultra șovinismului, în care vré să intră pe Jidovi, ale căror sentimente maghiare noi (cei de la „Alkotm“) nu voim nici-odată a le recunoșce.

Arată apoi, că guvernul liberal, ca și agitatori pörtă vină, că naționalitățile sunt așa de turburate. „Să învățăm și să ne cumințim din pilda tristă ce ni-o dă Austria; noi n'avem lipsă de cestiunea naționalităților!“

Cu toate că fôia partidului popular n'ar vré să scie de această fatală cestiune, totuși se pare că de astă-dată conștiința mai bună o face să-și reamintescă, că în programul partidului se află un punct, care pretinde conșciențioasă executare a legii naționalităților; o face în deosebi să chibzuescă, că decă această executare e imposibilă, fiind-că nimeni, nici cei de la „Alkotmány“ nu o vor sincer și hotărît să o facă posibilă, cel puțin să nu fie amărîte prea peste măsură poporele nemaghiare, — căci etă ce se întempla în Austria când amărăciunile și încordările dintre popore cresc prea tare! Deci termină dând conașionalilor și guvernului, următoarele sfaturi:

„Totmai pentru această nu putem să salutăm cu deplină liniștire, că „Országos Magyar Szövetség“, pe dîilele de 5, 12, 19, 26 Nov. și 3 Dec. aranjază nisce conferențe, ai căror conferențieri sunt: Paul Balogh, Edm. Sebestyen, Octav Hango, Iosif Ajtay, Ludwigh R., Mihail Réz, Jancsó Benedek și Fenyvesi Som(!) cari se vor ocupa exclusiv cu cestiunea naționalităților. Noi rugăm pe acești domni: să vorbescă în tonul iubirei. Guvernul ar puté apoi ca încă la timp să modifice proiectul de reformă școlară așa fel, în cât scutind pe deplin drepturile statului maghiar, să nu agite fără cauză pe poporul nemaghiar, care constituie 48% din populațiunea țării“.

Revisuirea.

(Desbaterea în dietă. — Atitudinea partidelor.)

Lupta ce s'a început în dietă în jurul propunerii de revisuire a regulamentului camerei, își face acum cursul său rapid și violent.

În ședința de Luni deputatul Rakovsky (partidul popular) a ținut un discurs ațîțitor revoluționar, care a produs senzație. El a invinuit pe Tisza, că totdeuna a apărat abuzurile și că pe calea pe care a pornit, va ajunge acolo unde însuși a spus'o odată — jôcă rol glonțului și furcile. Sistemul parlamentar actual este un parlamentarism mincinos, care confiscă drepturile.

În răspunsul său *Tisza* a fost foarte violent. Declară între altele, că nu vrea să introducă clutura, însă își va desfășura toate puterile, spre a face să înceteze abuzul cu drepturile parlamentare. *Tisza* constată, că discușiunea a degenerat și acum în obstrucțiune.

— Nu negăm! ține *Molnar* I.

— Acésta îndreptătesce majoritatea, ca într'un moment dat să-și ia refugiu la mijloace mai aspre, răspunde *Tisza*.

Aplause în dreapta liberală, șgomot mare pe băncile opoziției, de unde se strigă: Poftește și disolvă camera!

Tisza continuând ține, că nu e aici vorba despre marile libertăți ale „națiunii”, ci despre înlăturarea unor aparițiuni bolnăvicioase și despre punerea la regulă a unor domni *parasitari* din punct de vedere politic.

— Întrăbă „națiunea!” strigă mai mulți din stânga.

— Fiți convinși, răspunde *Tisza*, că decă va fi necesar, fără nici o șovăire voiți apela și la acest mijloc și vom sta față 'n față la alegeri. Sunt convinși, că „națiunii” i-s'a urit de scenele ce se petrec aici.

La fine *Tisza* a declarat, că politică maghiară cu succes numai așa se poate face, decă se va mătura gunoial, care împiedecă acésta politică.

Debaterea s'a continuat în ședința de ieri, *Marți*.

Declaratia contelui *Tisza*, că decă va fi necesar are să aplice mijloace mai aspre, se interpretează în cercurile opoziționale ca o amenințare cu *disolvarea dietei*. În sinul partidelor opoziționale s'a și inițiat deja organizarea pentru *nouele alegeri*, căci se crede ca sigur, că guvernul vrând nevrând va trebui să disolve dieta, decă nu va renunța la revisuire.

Un moment marcant al situațiunei este și acela, că între partidele opoziționale s'au deschis negocierile pentru o *acțiune comună*. Partidul popular și grupul *Szederkenyi*, s'au aliat deja, și se speră, că în coalițiunea acésta va intra și contele *Apponyi* cu ai săi. Se fac încercări, ca și *Banffy* se între în coalițiune. *Kossuthistii* nu prea sunt învoiți cu acțiunea comună, ei au decis să urmeze a combate guvernul isolați de celelalte partide opoziționale.

Manifestații contra proiectului Berzeviczy.

Am făcut deja amintire despre întrunirile puse la cale în cercul Dobrei, la Orăștie și la Brad, de domni Vlad și soți. Ele au fost convocate simplu pe cercuri electorale, și acest fapt, l'am criticat din punctul de vedere al principiilor ce le profesăm. Este, deci, o apucătură foarte ne-

leală a fôiei din Orăștie când vré să ne insinue, că am fi desaprobat protestarea făcută în acele întruniri contra proiectului din cestiune.

Dér nu voim să polemism, ci numai să raportăm pe scurt cele petrecute.

În adunarea de la Iliu-mureșană s'a votat o rezoluțiune, care încheie așa:

„Adunarea alegătorilor și a poporului întrunit (din cercul electoral Dobra) protestează în mod sərbătorec în contra dispozițiunilor periculoase și antipatriotice depuse în proiectul de reformă al legii școlare prezentat dietei prin ministrul de culte, și învită pe deputatul cercului a face în contra acestui proiect de lege cea mai hotărâtă opozițiune”.

Rezoluțiunile luate în cercul Dobrei sunt de același cuprins. La Orăștie și Brad a rămas afară pasagiul relativ la „însăreținarea deputatului”.

În Sibiu s'au întrunit Vineri membrii români ai congregației comitatense la o consfătuire, la care au luat parte și alți alegători din comitat. Întrunirea a ridicat protest în contra proiectului de lege al lui Berzeviczy, votând încredere și mulțămită episcopatului român, pentru atitudinea observată față cu el. Consfătuirea a fost condusă de presidentul clubului d-l Dr. Liviu Lemenyi.

Serbi din țără protestează contra proiectului prin *adunări bisericesci*, și nu numai cei din Ungaria, ci și cei din Croația-Slavonia.

După adunarea de la Neoplanta, s'a convocat pe ziua de 12 Nov. n. o adunare bisericescă la *Timișóra*. În *Carlovét* se vor aduna de asemenea membrii eparchiilor sərbesci pentru a protesta contra proiectului. Orașele *Mitrovița* și *Ruma* (Croația) încă se pregătesc a protesta, deși se ține, că din partea guvernului croat s'a comunicat în mod confidențial în mai multe părți, și nu se țină ast-fel de adunări, deore-ce *guvernul unguresc ar fi promis, că va modifica paragraful din proiect, gravaminos pentru naționalități*. Svonul acesta este numai o apucătură în scop de a mulcomi pe Serbi.

Scandalul din camera franceză.

Cetitorii noștri cunosc afacerea delatiunilor din ministeriul de război francez, unde era organizat un serviciu special, conținând 12.000 dosare cu denunțări făcute prin mijlocirea agenților marelui Orient al francemasonilor.

Deputatul *Guyot* de Villeneuve, fost căpitan brevetat pentru statul major și demisionat când cu afacerea Dreyfus, câștigându-și prin mijlocirea subsecretarului Marelui Orient, carele însuși s'a scârbit de spionajul infam, actele necesare, a interpelat în camera franceză. Ministrul de război însă a tăgăduit, că ar avé cu-

noscința de serviciul de spionaj, punând vina pe căpitanul Mollin, care ar fi lucrat de capul său.

Țiarul „*Figaro*” însă a dovedit prin copii fotografice complicitatea lui André și Combes, așa că strimtorați, cum niciodată n'a mai fost strimtorat un guvern, în ședința de Vinerea trecută au trebuit să mărturisescă adevărul, acoperindu-se cu pretextul, că au vrut să salveze republica și altele d'al d'aste.

În numita ședință deputatul naționalist *Syveton*, fost profesor de liceu cu calificarea pentru universitate, dat afară din invetământ tot cu ocaziunea procesului Dreyfus, a aplicat ministrului de război *André* două palme strașnice, așa că i-s'au umflat amândoi obrazii și l'au apucat ametelele, cădând în brațele lui Combes.

Syveton a fost exclus din cameră pentru 30 zile și va fi dat în judecată.

Asupra acestei palmuirii părerile sunt deosebite. Cei mai mulți o condamnă și însuși țiarul „*Figaro*”, protagonistul campaniei antidelaționiste în numărul ce ne sosi astăzi se exprimă asupra faptei lui *Syveton* precum urmază:

„Nu putem să nu deplorăm din toate punctele de vedere agresiunea d-lui *Syveton* contra generalului André. Proclamațiunea deputatului arondismentului II (*Syveton*) cătră alegătorii săi nu poate justifica un asemenea act.

Președintele de consiliu și ministrul de război au fost demascați în adevăr, cum ține d-l *Syveton* în proclamațiunea sa, că au dat pradă armata delatiunei și că au deghisat impudenți adevărul pretinzând, că n'au știut de odioșele practice ale lui Mollin și Vadecard. Nu vedem însă cătuși de puțin ce au putut adăoga palmele aplicate de d-l *Syveton* vesteșirei aplicate culpabililor de consicenta publică.

Decă ministrul de război este „densonorat” prin revelațiunile agravante ale ultimelor țile, după-cum afirmă cu drept cuvânt deputatul naționalist, morala este răsbunată și singura sancțiune, ce mai era încă de dorit, era a șoi, că căderea guvernului delatiunei masonice, fiind de ordine politică, nu depinde decât de voturile Camerei și nu de gesturile nesocotite ale d-lui *Syveton*.

Departele de a contribui la desnodământul necesar, un asemenea scandal nu putea decât să asigure, prin reacțiune, un succes Cabinetului.

Cu toate acestea, actul blamabil al d-lui *Syveton* n'a restabilit decât provisoric norocul ministeriului... Cabinetul Combes-André rămâne atins mortal și condamnat definitiv”.

Războiul ruso-japonez.

Despre situațiunea la *Port-Arthur* vin știri cu duiumul. Tote vorbesc despre marile succese, ce le-ar fi obținut în țilele din urmă armata asediatore. Un singur

cusur au: nu derivă din sorginte absolut ireproșabilă.

După știri din Londra venite, firesce, din *Cifu*, starea la *Port-Arthur* ar fi următoarea:

Forturile *Erlungșan*. *Tungșusan* și *Kihvanșan* au fost cucerite de Japonesi cu jertfe enorme. Decă le va succede a cuceri și fortul *Vangtai*, atunci Japonesi nu vor mai pute fi scoși din nouele pozițiuni cucerite, de orece *Vangtai*, care aparține grupului *Ișan*, este cel mai înalt și dominează celelalte forturi.

După o știre din *Cifu*, Japonesi ar fi ocupat briul de fortificațiuni interne. Operațiunile și le-au condus din fortul *Erlungșan*, pe care l'au fost cucerit într'o luptă ce a durat trei țile. Din *Erlungșan* ei pot să bombardeze în toate direcțiunile pozițiile de luptă rusești. De Joia trecută începând bombardarea e foarte violentă, Sâmbătă seara ea și-a ajuns culmea, căci atunci Rușii au fost siliți să se retragă în întăriturile de la *Liaoteșan*.

Tot din *Cifu* se depeșază, că la 6 Nov. n. *Rușii* ar fi părăsit forturile de la nord și est, retrăgându-se în pozițiunile puternice întărute din *Liaotșan*. Japonesi dau credământ acestor faime și de pe acum încă jubilează asupra căderii *Port-Arthurului*.

Pe câmpul de război din *Manciuria* nimic deosebit. Generalissimul *Kuropatkin* telegrafiază la Petersburg cu data de 7 Nov., că inamicul a atacat la flancul drept un regiment rusesc, dér a fost respins. *Kuropatkin* mai amintesc despre nisce ciocniri neînsemnate de avantposturi.

Tot acésta o anunță și generalul *Sacharov* într'un raport telegrafic. El vorbesce mai ales despre micile lupte de artilerie și adauge la fine, că la 6 și 7 Nov. noștea a fost liniște completă.

Erna a dat de-abinele peste beligeranți. Pe țermii riului Saho a cădut zăpadă mare și frigul e cumplit. Atât Rușii, cât și Japonesi își fac bordee sub pământ, ca să se scutescă contra frigului.

ȘCIRILE DILEI.

— 27 Octomvrie v.

Biuroul de presă ungar. Țilele acéstea s'a pensionat d. *Berczik* Arpad șeful biuroului de presă de pe lângă presiđiul ministerial, după un serviciu de 40 ani. „*Vas. Ujs.*” publică portretul lui *Berczik* și note biografice, din cari vedem, că *Berczik* este o persoană apreciată în literatura maghiară, ér succesul principal al activității sale ca șef al biuroului de presă, a fost combaterea articolelor ostile Maghiarilor publicate de „agitatorii” români și germani (șasi) în presa din străinătate. O serie întregă de publicațiuni din ramura acésta au apărut la inițiativa lui *Berczik*.

Biuroul de presă se va împărți de acum înainte în două secții. Secția birocratică va fi condusă de *Urmösy Miklos*, ér cea politică de *Edm. Klein*.

În biuroul de presă sunt aplicați funcționari pentru toate limbile din Apus și Orient, și tot ce se scrie despre Ungaria în presa din țără și din străinătate

FOIELTONUL „GAZ. TRANS.”

Un banchet

pentru 26.000 persoane.

Douăzeci și șese de mii de persoane întrunite la un banchet! Ai crede, că așa ceva numai în America se poate. Și totuși nu este așa. Banchetul acela uriaș a avut loc la 30 Octomvrie în galeria de mașine din *Paris*.

O mie cinci sute de hotelieri s'au asociat spre a pune la cale minunea acésta și au adunat 3000 de pânzături de mese cu cari ai fi putut acoperi o distanță de 13 kilometri, numărul farfuriilor întretea cifra de 100.000, tot așa și alte scule trebuicioase la mâncare. O turmă de 200 de porci a trebuit să se taie pentru a satisface trebuințele banchetiștilor în ceea-ce privesce jambonele. S'au mâncat 250 metri de cârnați și 5000 galițe (paseri), precum și 1300 chilogramme de altă carne. Zaharul, ce s'a dat numai la cafele, a fost 1000 chlgr., ér țigările ce s'au fumat, decă le-ai fi pus unele lângă altele, ar fi acoperit o distanță de 2 1/2

chlgr. Pentru cei-ce vor fi curioși a afla ce cantitate de lichide s'a consumat în vinuri, bere, cafea etc. éta și cifra lichidelor: Ea nu este mai mică de 85.000 litri.

Revista „*L'illustration*” din Paris publică un tablou al galeriei cu mesele încărcate și cu conviții la mese. Printre mese era lăsat loc liber, pe unde se plimbau heroldi călări dând semnalele cu gorna.

Acést banchet a fost aranjat de redacția țiarului „*Matin*” din incidentul congresului federațiunei societăților pentru ajutorul mutual.

Acéste societăți numără 4 milioane de membri și îmbrățișează toate nevoile ómenilor șraci, purtând diferite titluri, ca: „Pânea mutualității”, „Laptele copiilor mutualității”, „Mutualitatea maternă”, „Mutualitatea școlară”, „Mutualitatea familiară”, „Dotățiunea fetelor”, „Ajutorul mutual pentru cultura rurală” etc.

Numărul societăților pentru ajutorul reciproc se urcă astăzi la 19.000. Societățile sunt organizate în syndicate, syndicatele în uniuni, ér uniunile în federațiune.

Incasările federațiunei au fost la 1901 *cinci-zeci de milioane*, ér cheltuielile 40 milioane. Statul dă federațiunei o subvenție anuală de 3 milioane, departamentele și comunele 800.000. Membrii onorari, cari plătesc toate taxele, fără să beneficieze, sunt 400.000.

În fie-care an se ajutură câte 500.000 membri cu doctorii și medicamente în cas de bolă, cu sprijin în bani la cas de nevoie și 120.000 persoane neputincioase și bătâne capetă ajutor de câte 100 franci anual.

„Ajutorul mutual — ține revista franceză — este o operă de origine franceză și care a rămas latină în desvoltarea sa, căci nu se află, decât în Italia, Belgia, Spania și în America spaniolă. Concepția mixtă său mai bine complexă, pe care o realizează, se opune atât sistemului *prevederii libere* adoptat în Anglia, cât și sistemului *asigurării obligătore* adoptat în Germania și Austria.

„Societățile mutuale franceze sunt în adevăr un product spontan al instinctului național. La început grupuri de ómeni, apropiați prin comunitatea profesiei și a vieții ținice, se constituiau în

jurul unei parochii, primării său usine, în jurul unuia dintre șefii său frații lor mai îndrăzneți și mai luminați, cu scop de a căuta prin unirea voințelor bune și a resurselor disponibile a se ajuta unii pe alții, nu numai pansând ranele prezentului, dér silindu-se a diminua efectul relelor și în viitor. La început nu se gândiau decât la spriginirea bolnavilor, înmormântarea morților și la ușurarea temporară a indigenței accidentale.

În curând însă s'a ivit necesitatea de a întreținé pe bătrâni și pe infirmi, a ajutora pe orfanii și veduve. Complexitatea cestiunilor sulevate de nouele pretențiuni, precum și grija de a întrebuința cât se poate mai bine fondurile puse în rezervă de cătră mulțimea de ómeni umili și care crescea mereu, determină o serie întregă de invențiuni și ameliorațiuni, la cari interesul tardiv al economiștilor și ómenilor de stat n'aducea decât un sprijin secundar”.

Ideia ajutorului mutual, ajunsă la așa o înflorire în Franța, ar trebui imitată și în alte țări.

— st. —

este controlat și adus la cunoștința ministrului-președinte.

Alegerile pentru congregația comitatului Lugos s'au terminat. Pe întreaga linie, cu puține excepțiuni, scrie „Drapelul“, au reușit listele guvernamentale. Intre membrii aleși sunt în absolută majoritate funcționarii comitatensii, de stat și ai societății căilor ferate austro-ungare.

Crisa patriarhatului. Din Constantinopol se telegrafiază, că ultimul consiliu de miniștri s'a ocupat cu răspunsul patriarhului, care este cunoscut, fără a lua vre-o hotărâre. Acesta va fi luată în consiliul de miniștri de azi. Populațiunea grădă din insula Metelin a ținut o întrunire în care a desaprobat atitudinea mitropolitului de acolo, care face parte din opoziția sinodului. Asemenea manifestațiuni se pregătesc și în alte eparhii ai căror mitropoliți fac parte din opoziția sinodului. Se crede, că se va cere foarte grabnic Porței sancțiunea desbaterilor legale ale consiliului comun patriarhal în contra opoziției, întru cât conflictul prelungindu-se poziția patriarhului ar deveni critică și, neavându-se sancțiunea, chiar de nesuștinut.

Esamene cu distincție. Ministrul de interne publică într-o circulară lista candidaților de notari, cari au făcut examenul administrativ cu distincție. Intre aceștia vedem și pe următorii: George Neamtu (Clușiu), Valer Popovici (Becichec), Ioan Pralea (Clușiu). Ministrul pune în vedere viceșpanilor, ca pe acei candidați cari s'au distins la esamene, să-i prefere la alegeri.

Emigrările în America pare că au luat un avânt mare către sfârșitul anului. Dilele acestea un sas aflător în Innsbruck a întâlnit pe străzile capitalei tiroleze un grup de Sași și Români, cari neavând loc pe vapoarele din Fiume, au fost trimisi săruiți la Antwerpen. Erau tot omenii țigari și câteva fete din Șoroștin. Români — scrie „S. D. T.“ — au avut o bucurie extra-ordinară, auzind în orașul strein aceluia limbii lor materne.

Accident neplăcut. Zilahy Tibor locotenent de jandarmi din Macău, mergea zilele acestea cu trenul la cununia sa, ce avea de gând să o celebreze în Gy. S. Miklos cu o domnișoară din familia Csiki. În stația așteptând trenul vicinal, ca să se ducă la cununia, s'a ocupat cu reșuvierea bagajelor și s'amblând cu un revolver acesta s'a descărcat rănindu-l la un ochi în loc să meargă la cununie, acum s'a dus la Clușiu, la liniile. Rănirea nu e gravă, vederea ochiului însă este perdută. Cununia se dice că se va face peste 3—4 săptămâni.

Un măr înflorit. În grădina proprietății casei de pe Plaiul pușcașilor (Schützenwiese) nr. 2 a înflorit un măr. Facându-se în aceeași grădină săpături s'a aflat în pământ numeroși gândaci de măr vii.

— În legătură cu acesta mai publicăm și scirea, de care comunică un vinătar, care mergând zilele acestea la vânătoare în Poiana, a găsit numeroase fragi caute.

Innsbruck. Iluzionistul Carmellini a dat reprezentații Sâmbătă și Duminică în sala cea mare de concerte de la Reduta. Producțiunile lui au fost neîntrecute și publicul a rămas cu desăvârșire satisfăcut de eselențele prestațiunii. A produs senzație generală mai ales prin ghicirea gândurilor și în schimbarea de locațiune s'a întrecut pe sine însuși. La dorința generală, d-l Carmellini va mai da azi, Miercuri seara, o ultimă reprezentație.

Evenimentele de la Innsbruck.

Înmormântarea tinerului pictor Pezzey a avut loc Duminică pe la ora 10 dimineața în cimetirul de la Reduta. În ziua aceea, a decurs în liniște și fără nici un incident, care ar fi putut avea o răsunare publică. Mai multe mii de persoane, au trecut pe nenorocitul pictor, care a căzut jertfa tulburărilor sângeroase, la un timp ocaz pământesc și nenumărate cununii depuse de societățile germane, orașul Innsbruck etc. împodobeau sicriul. Lângă moment a ținut un scurt discurs primarul orașului, care a prezentat pe Pezzey drept martir al cestiunii germane în Tirol. A vorbit apoi deputatul Dr. Scharl care în câteva cuvinte și ne supăra adesea mai ales pe noi. Frânele scapate le hărțuiesc acum toate naționalitățile austriace, er guvernarea o conduc nisce burocrați mai mult sau mai puțin dibaci. Din specia-

pământul în care e îngropat Pezzey trebuie să rămână german.

Sera au avut loc demonstrațiuni mai mici înaintea primăriei, provocate de deputații din „Reichsrath“-ul austriac Stein, Berger și Schalk. Intervenind miliția și gendarmeria, care e în permanență conștinată, ordinea a fost restabilită.

Demonstrațiuni antiitaliene mai mari au aranjat Germanii din orașele Linz și Eger. Studenții germani din Graz în număr de vre-o 1000 au spart geamurile unui restaurant italian. Intervenind poliția a urmat o încăerare, în decursul căreia un sergent și un hamal au fost răniți. Ordinea a fost în curând restabilită.

Era de prevădută și poporațiunea italiană a Austriei va aranja mari manifestațiuni drept răspuns la atitudinea provocătoare a Germanilor. În Trient s'a ținut o mare întrunire de protestare sub presiunea vice-primarului Dr. Bertolini, la care au luat parte toți deputații italieni. Întrunirea a protestat energic contra guvernului și magistratului din Innsbruck și a cerut transpunerea facultății italiene din Innsbruck la Trient. În Trient au făcut Italianii în decursul reprezentațiunii teatrale de Duminică sera din teatrul Verdi de asemenea mari demonstrațiuni.

Evenimentele din Innsbruck au aflat un viu ecou și în Italia și în deosebi în orașul Milano, unde mai multe sute de studenți italieni au demonstrat înaintea edificiului consulatului austro-ungar, ardeud și două drapele negre-galbene.

Tulburările din Innsbruck au cauzat mare agitațiune în deosebi în sinul partidelor germane din Reichsrath. Deputații partidului popular german Dr. Derschatta și Dr. Erlar au avut o convorbire mai lungă cu ministrul president Koerber, cerend de la acesta imediata închiderea a facultății italiene din Innsbruck, retragerea ordinațiunii guvernului cu privire la înființarea acestei facultăți și rechemarea guvernului Tirolului Schwarzenau din postul său. Ministrul Koerber a declarat, că înainte de totă vreme se redea orașului Innsbruck liniștea, pentru a pute lua apoi în liniște măsurile, cari se vor impune, nu poate deci împlini cele cerute.

Din cauza acesta partidele germane sunt din cale afară agitate și vor începe o luptă hotărâită contra guvernului.

Studenții germani din Viena au aranjat la 7 Nov. o mare demonstrațiune anti-italiană în aula universității. La finea demonstrației, au cântat „Wacht am Rhein“. Studenții sârbi și croați n'au vrut să-și ia jos chipiurile când s'a cântat imnul. Din cauza acesta mulți din ei au fost dați afară.

Deputatul radical ceh Bawa a adresat studenților italieni din Innsbruck o telegramă, în care în numele partidului său asigură pe Italianii de simpatia Cehilor în lupta față cu adversarul comun și cu intoleranța germană.

»Noi, cei fără prihană.«

Diarul „Az Ujság“, organul ministrului președinte Tisza, trecend peste miseriiile de guvernament și nemulțumirile adenci, de cari laborază străzurile întinse ale populației din Ungaria, își ia un aer de „Catone“ și censurază cu ironie suverană miseriiile din Austria și Franța. Etă cum apreciază organul guvernamental sistemul de guvernament austriac din incidentul tulburărilor din Innsbruck — și apoi pe cel frances din incidentul scandalurilor din camera:

Putin ne pasă — dice „Az Ujság“ — cu ce sistem se guvernează în Austria, constatam însă că sistemul cu care se guvernează, nu e norocos.

Germanii austriaci au scăpat de mult frinele din mână. Este regretabil acesta, der au meritat fiind că băjbăiau cu aroganță în totă țara și ne supăra adesea mai ales pe noi. Frânele scapate le hărțuiesc acum toate naționalitățile austriace, er guvernarea o conduc nisce burocrați mai mult sau mai puțin dibaci. Din specia-

cesta Koerber este unul dintre cei mai dibaci. Pote tocmai din cauza acesta are mai multe buclucuri. Își imaginează că într-o țară nedisciplinată totul va merge ca pe ciripie, cum merge într'un biuro disciplinat. Însă nu merge. Etă ca pildă cazul de la Innsbruck!.. Facultatea itaiană din Innsbruck a fost o concepție nenorocită birocratică, din care negreșit trebuia să rezulte o nenorocire.

Despre Franța:
Republică fără moravuri republicane! Armată puternică permanentă fără domnitor încoronat cu autoritate supremă! — Cum se potrivește una cu alta? Eac'asa, cum vedem că se potrivește în Franța!.. Infamiile nu vor avé sfârșit cât timp republica va ține o armată mare, sau cât timp armata cea mare nu va trânti republica.

Raportul semestral al viceșpanului comitatului Brașov.

— Urmare. —

În urma propunerii chemistului specialist convocat la pertractare, s'au luat de cătră esmisul comit. Făgăraș împreună cu esmisul comit. Brașov la 24 Octomvrie 1901, probe, érá pertractarea sus-amintită amésurat cererei părților s'a amănat, fixată fiind prin publicațiunea din 17 Octomvrie 1901 pe ziua de 25 Novembre 1901, apoi la 16 Novembre amănuându-se din nou pe timp nedeterminat, n'a mai fost fixată din nou până în ziua de azi; asupra analisării probelor de apă luate, respective asupra rezultatelor acestei analise nu s'a putut câștiga nici o informațiune.

Viceșpanul a adresat Ministeriului r. u. de interne rugarea, atât în numele său, cât și al comunelor interesate, ca de acord cu domnul ministru de agricultură să dispună, ca din partea autorității competente de concesionare a comitatului Făgăraș să se fixeze ținerea pertractării la fața locului pentru concesionarea definitivă a dreptului de folosința apei pe séma fabricii din cestiune și pentru statorirea curățirii apei cât mai curind, pentru-ca astfel să fie apărate interesele vitale ale comunelor interesate și să se pótă orienta pe basa planurilor de curățire a apei murdare, cum are să se modifice pe viitor curățirea actuală nemulțămitoare.

La 22 Iulie s'au luat de nou probe de apă din Bărsă și conform unei analise sosite, apa nu este potrivită nici pentru consumațiunea omeilor, nici a animalelor.

Comunicațiunea. Rețeaua drumurilor comunale face 303-841 km. Rețeaua nu s'a stabilit definitiv în comunele Vulcan, Herman și Preșmer, de ore-ce pe teritoriul lor este încă în curgere comasarea. Rețeaua căilor publice a orașului Brașov s'a sporit cu 4-042 km. la un loc prin luarea a 3 drumuri noue. Lungimea drumurilor din comuna Hălchiu s'a sporit la un loc cu 4-329 km. prin luarea a patru străzi și a unui drum, care cade afară de teritoriul intern al comunei. În Codlea s'a luat în rețeaua căilor publice un drum nou de 1-400 km. lung și în comuna Zizin un drum nou de 0-940 km. de lung. Lungimea drumurilor publice stabilită în 1902 (293-110 km.) s'a sporit în anul curent cu 10-711 km. Conscripțiunea muncii publice comunale, răscumpărarea ei, încassarea sumei de răscumpărare sunt regulate prin regulament special, care a fost aprobat cu ordinul domnului ministru de comerț r. u. din 31 Octomvrie 1894 nr. 77254/94.

În scopul statoririi pe base reale a deviselor de cheltuieli s'a dispus ca drumurile să fie luate în vedere pentru ca să se controleze rețeaua drumurilor și construirea lor sistematică și pentru aceea ca să se stabilească acele principii după care să se compună devisele de cheltuieli. Astfel s'a pregătit în fie-care comună plan detaliat, după care în 4—5 ani se pótă construi rețeaua întregă. Pe baza acestui devis de spese real devine ușoră controla și compunerea rațiociniului detaliat.

Construcțiunile tehnice și podețele au fost esaminate și în cursul periodului espirat. Starea lor în general luat este mulțămitoare.

Alle momente însemnate. Un ordin al viceșpanului arată modalitățile de regulare pentru producițiunea și punerea în vinđare a laptelui. Acest ordin și această instrucțiune face obligatorii astfel de dispoziții, prin cari se pótă evita aducerea în vinđare a laptelui și productelor de lapte de calitate rea, manipulate necurat sau cari pot cauza hóle contagioase. Prin controla-

rea strictă însă vor fi pedepsiți aspru toți aceia, cari încercă să falsifice laptele sau productele de lapte. —

(Va urma.)

Bibliografie.

„Cartea sănătății“, de Dr. Ștefan Erdélyi Orăștie „Tipografia nouă“ 311 pagini. Prețul 3 coróne.

Cartea acesta, menită a servi ca manual de școlă pentru școlile superioare și preparandiile de fete în același timp servese și ca povățuitor higienic pentru orice femeie cultă. Ea îmbrățișează tóte cunoștințele trebuitoare pentru a-se păzi de bóle și a-se îngriji în cas de îmbolnăvire. D-l S. Stoica însărcinat a face recenziunea acestei opere în secția științifică a „Asociațiunii“ se exprimă foarte favorabil asupra ei și își încheie recenziunea cu următoarele cuvinte:

„În urma acestor amintite pe scurt, cartea sănătății scrisă de d-l Dr. Ștefan Erdélyi în adevăr coréspunde scopului pentru care e menită, a servi ca studiu pentru orî și cine, nu numai pentru fetele de la institutule mai înalte și preparandii. O recomandăm deci cu tótă căldura femeilor noastre inteligente și salutăm cu bucurie aparițiunea acestei lucrări atât de interesante în literatura noastră românescă.“

„Caractere morale“. Acestă carte atât de instructivă, bine scrisă și folositoare, mai ales pentru tinerimea din școlile medii, scrisă de repositul profesor de limba română Ioan Popea dela gimnasiul nostru din Brașov se găsește la librăriile și la tipografia noastră din Brașov precum și la celelalte librării române din țară și este una din cele mai potrivite cărți pentru premii. Dér un numai pentru băeți, ci și pentru fete această carte este de mare preț pentru înmulțirea cunoștințelor și formarea caracterului lor.

Atragem atențiunea cestiitorilor noștri, că la dorința văduvei autorului reposit, această carte se vinde cu prețul moderat de 2 coróne esemplarul (plus 20 bani porto).

ULTIME SCIRI.

Londra, 8 Noemvrie. O depeșă din Cifu a diarului „Daily Telegraph“ anunță, că Japonessii ar fi cucerit forturile interne de la Port-Arthur.

Tokio, 8 Noemvrie. În oraș s'a răspândit șvonul, că Port-Arthurul a cădut.

Londra, 9 Noemvrie. Scirile despre căderea Port-Arthurului nu sunt confirmate încă. Cât timp Rușii vor dispune de pozițiunile întărite și de bateriile de la spatele fortului Erlungșan, ei vor pute să reziste încă mult timp atacurilor inimice.

Innsbruck, 8 Noemvrie. Caporalul de vânător Luigi Mattio a recunoscut la interogatoiu, că el a străpuns cu baioneta pe pictorul Pezzei.

Petersburg, 8 Noemvrie. Amiralul Skrydlov a plecat din Vladivostok la Mukden, ca să confereze cu Kuropatkin.

Cifu, 9 Noemvrie. Asalturile contra Port-Arthurului au fost reulate Sâmbătă. Japonessii au mai cucerit trei forturi. Faimelo despre căderea cetății sunt neadverate.

Diverse.

7000 lei pentru o reprezentație. — Printre artiștii înscriși la Metropolitan din New-York, este și tinarul Enric Carusso, care s'a angajat să dea în fie-care an în America, timp de 4 ani, o serie de 40 reprezentațiuni.

Carusso va percepe 280.000 lei pe an; și tóte cheltuelile plătite pentru dânsul, soția sa, cei doi copii și servitorii ai săi.

Fericitul artist italian interviavat a povestit că e al 21-lea fiu al unui modest funcționar, că este în vârstă de 31 ani, că a debutat în mod clandestin acum dește ani într'un mic teatru din Napoli, și că era plătit cu 21 lire de reprezentație. Acum fie-care reprezentație a lui Carusso este plătită cu 7000 lei.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil Traian H. Pop.

Câștigul principal în cas favorabil 1.000,000 Coróne. (Un Milion Cor.)

Losuri pentru tragerea din 24 și 25 Noemvrie a

XV LOTERII DE CLASSĂ

se capătă la firma

Brașov MIHALOVITS & NUSSBÄCHER Brașov cât timp va ține provisia losurilor.

Costul unui los de clasa I. este { $\frac{1}{1}$ coróne 12.—, $\frac{1}{2}$ 6.—, $\frac{1}{4}$ 3.—, $\frac{1}{8}$ 1.50 } La trimeri cu posta se socotesc și porto. Lei noi 12.80 6.40 3.20 1.60

PUBLICAȚIUNE.

referitoare la plățirea restanțelor de dare

Se aduce la cunoștință publică cum-că direcțiunea financiară reg. ung. prin nr. 37167—904 a ordonat transferarea și vîndarea prin licitație a pemnelor (zălógelor) de dare.

Deci sunt provocați aceia, cari sunt în restanță cu dare, că în interesul lor să plătescă restanța dării inclusive quartalul al III al anului 1904 până în 15 Novembre a. c. oăofa din contră obiectele de pemn se vor cassa fără considerare și se vor vinde publice.

Brașov, în 2 Noemvrie 1904.

1—3 Perceptoratul orășenesc

Salon de modă.

Am onórea a ofera P. t. public de Dame, un bogat asortiment de

Pălării de Dame pentru Sesonul de iarnă.

Modele de cele mai noue din Viena și Paris. Un magazin complet de **pălării de copii, bonete de teatru, și de copii, tóte cu prețuri fórte moderate.**

Pălării vechi se moderniséză **ieftin**

după moda cea din urmă.

Apelând la sprijinul On. dame sunt cu tótă stima

Rosa Weiss

6—8.1537. Brașov, Strada Porți nr. 16.

ANUNCIURI

sunt a se adresa subscrișei administratiunii. In cazul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădémént, care creșce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

Un harnic comis manufacturist cu praxă mai îndelungată, află imediat aplicare, sub condițiuni favorabile, la **IOAN COMȘA & Fiu** Seliște. 1—3.1555

La esposițiile hygienice din Cairo în anul 1895 și în Londra la anul 1893 a fost premiat **SPIRTUL REUMA a lui WIDDER** cu diploma de onóre și cu medalle de aur. Probat de capacitați medicale și întrebuințat cu succes în spitale

SPIRTUL-REUMA și FLUID de PUTERE,

are efect sigur la tóte părțile corpului și anume: **contra reumatismului durere de nervi, șoldină, ischias, asthmă ș. a.** În multe casuri efectul e-ște stăt de mare, că după o tricțiune încetéză durerile.

Dureri de dinți și cap vindecă în 5 minute

Prețul unei sticle cu instrucție 1 corónă, sticle mai mari cu 2 cor. 40 bani.

Depou principal în Budapesta: la farmacia D-lui **Josif Török** Király-utoza nr. 12., și Andrássy körút nr. 26., și la d-l **Dr. A. Egger**, Váci körút 17. asemenea în tóte farmaciile din provinciă, precum și la proprietarul

WIDDER GYULA

farmacist în Sátorajka-Ujhely.

Comande din provincië se efectueză prompt.

Depou în Brașov: la Victor Roth farmacia la Ursu, Alexina Jekellus, Franz Kelemen, Friedrich Stenner, Karl Schuster, Ed. Kugler. In Coahalm: la E. Victor Milas.

7—27.1532.

CUI ÎI PLACE

o față delicată și curată, fără pistruiri o piele mólé și un teint trandafiriu? Acela se se spele în fie-care și cu renumitul săpun medicinal

Bergmann's „Lilienmilchseife“

(Marca: 2 mineri.)

dela Bergmann & Co. in Dresden și Tetschen a/E.

Se capătă bucată cu 80 bani, in farmaciile:

VICTOR ROTH la „Ursu“, FR STENNER la „Leu“, JUL. HORNUNG la „Arap“, TEUTSCH & TARTLER drog. farmacia W. LINGNER, J. B. MIRSELBACHER sen. in Brașov; in Sighișoara.

AVIS!

Am onórea a aduce la cunoștința On. public, că am cumpărat recunoscuta

Cofetăria Seidel.

Experiențele câștigate în decurs de mai mulți ani în cele mai de frunte cofetării indigene și din streinătate. mă pun în plăcută poziție de a putea produce în branșa acesta articole eschisite.

Recomand cu deosebire:

Inghetată în forme (Parfé și Crème). Torte lucrute fórte cu gust. Prăjituri la ciai, și prăjituri mici — Kugler, cea mai bună calitate, prospete.

Asemenea se află:

Bombóne fine. Marca cea mai bună. Licheruri și vinuri spaniole.

Mă voiu sili a satisfacere cerințele cele mai exagerate servind **cafea și chocoladă** cea mai bună.

Invitând On. public la o gustare, sunt convins, că mă va onora cu o cercetare continuă.

Cu tótă stima

Friedrich Flagner, cofetar, Tergul cailor Nr. 32.

Săpun SCHICHT.

MARCA:

Cerbu seu Cheia

Săpunul cel mai bun și cu spor

și prin urmare și cel mai ieftin.

Nu conține ingrediente străine vêtămátóre.

Se capătă pretutinden!

La cumpărare se se observe, ca pe fie care bucată de săpun se fie numele „Schicht“ și una din mărcile sus indicate.

20—00.(725)

In **24 Noemvrie a. c.** se începe un nou ciclu al loteriei de clasă ung. la care se vor trage din nou

câștiguri de 14 milioane 459,000 coróne.

Invităm la participarea acestei loterii, care represintă cele mai mari șanse de câștig din lume, și oferim din puținele losuri cu numerii de noroc ce le mai avem:

Un los întreg à cor. 12.—, o jumătate à cor. 6.—, un pëtrar à cor. 3.—, o optime à cor. 1.50 bani.

Câștigul cel mai mare in cazul norocos este

Un milion de Coróne.

Casă de bancă **JACOB L. ADLER & FRATE, Brașov.**

(Casa de bancă Jacob L. Adler & Frate in Brașov represintă cea mai mare colectură principală a loteriei de clasă ung. din provincië și-au plătit deja clienților sêi prompt și culant câștiguri principale de 200,000, 100,000, 70,000, 30,000, 20,000, 10,000 Coróne etc.).

(1534).5—10.